

Naročnina za Avstro-Ogrsko; 1/4 leta K 5; 1/2 leta K 10; za celo leto K 20. — Posamezna številka 40 v. — Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Stari trg št. 19.

Štev. 19.

V Ljubljani, v sredo 8. maja 1918.

Leto V.

Na obali Črnega morja pred Odeso: Avstro-ogrski vojaki na straži ob morju.

E. G. Brat.

Beg za milijoni.

Roman Slovenca Amerikanca.

40. nadaljevanje.

In naslednjega jutra je hitel zajtrkovat, nato si je ogledoval zopet Varšavo.

Zopet je šel pred veličastno prestolico nekdanjih poljskih kraljev, hodil je ob mogočni Visli ter se naslajal ob slikovitem pogledu na staro Prago na drugem obrežju. Potem je stopal po široki Senatorski cesti ter občudoval prelepe stare in prenovljene plemenitaške palače, čez Glediški trg mimo impozantnega rotovža ter je prišel na trg Krasinskega s trinadstropno palačo Krasinskih v italijanskem slogu in z razkošnim arhitektonskim okrasjem. V palači, v kateri so se rodili poljski pesniki, so danes rusko-poljski uradi. Pegaz se je umaknil uradnemu šimlju! — Za lepim vrtom pa se začinja Židovski okraj, in Jack se je vrnil v svoj hotel nadaljevat svoj popis.

In z veseljem je pisal nekaj dni vsako dopoldne in vsako popoldne par ur. Leško mu je teklo iz peresa, še lažje ko pred leti, ko se je ubijal za slabo plačo kot ubog žurnalist v Providenci na Rhode Islandu.

Zvečer je hodil na opero, na balet ali na dramske predstave ter je imel čiste umetniške užitke.

Na Kraljevski ulici si je dvakrat zapored ogledal permanentno razstavo poljskih in ruskih slikarjev in kiparjev, zlezal je celo na velikanski stolp, ki je nalašč zgrajen za veličastno in pretresljivo panoramsko sliko „Golgota“ Jana Sztyke, ter si je polagoma ogledal vse muzeje in večja svetišča.

Tako so mu potekali dnevi mirno in lepo, rokopis mu je naraščal, končno je bil ž njim gotov. Zadovoljen ga je oddal na pošto s pismom:

„Dragi gospod striček! Evo Vam mojih dosedanjih doživljajev. Prečitajte jih, potem pa spravite moji Polly v spomin! Morda jih bodo čitali kdaj tudi najini sinovi ali najine hčerke ter se zabavale ob njih vsaj

zabavišča, potem pa je prespal cele popoldneve.

Postalo mu je dolgčas. O ko bi imel s seboj Polly! Živelo bi se tu kakor v raji. Toda samotnemu je bilo končno to mirno, brezdelno življenje nezno.

„Dalje moram!“ je razmišljal. „A kam v tej zimi?“

Rado Svete, padel kot nadporočnik 11./IX. 1917 na gori sv. Gabriela.

Nekega dne je vprašal plačilnega taktarja po obedu:

„Kako daleč je odtod do Petrograda?“

„Toljko sutki!“ se je odrezal flegmatični Rus. Samo 24 ur!

vsak dan zaril v rusko slovnico ter je čital po kavarnah in gostilnah le ruske časopise.

Še pred zadnjim dnem januarja se je z izvoščikom peljal preko Visle po železnem Aleksandrovskega mostu skozi predmestje Prago na Peterburški kolodvor. Našel je ugoden prostor, si dal prirediti postelj in prespal zdržema polovico poti. V Dvinsku so ga zbudili sopotniki, ki so hiteli večerjati. Tudi Jack se jim je pridružil. Par ur nato je zaspal znova, in ko se je zjutraj prebudil, se je vlak že bližal severni Palmiri.

Gaćina! Zadnja postaja pred Petrogradom. Ne veliko, a čedno mesto; povsod male pisane lesene vile, dače ter nekaj zidanih poslopij. Sredi velikega parka stoji carski grad . . . Poleti živo letovišče, zdaj kakor izmrto. Na obzorju se je prikazalo na hribcu veliko poslopje: Zvezdarna Pul-kova . . . Še malo časa, in tirišče se je začelo širiti in širiti, ob desni in levi so se množila zakajena poslopja, skladišča, kolodvorski uradi — in „kurjerski“ vlak je obstal. V Petrogradu! Ura kaže 7!

XXIV. V Petrogradu.

„Pelji me v hotel ‚Dagmar‘!“ je velel Jack debelemu ruskemu izvoščiku na kolodvoru, ko se je preril skozi tolpo nosilščikov.

„Vsjo zanjato!“ (Vse oddano) je odgovoril tolsti, rdečezaripljeni mož, tičeč v v kosmati šubi (kožuhu) in z astrahansko kapo preko pol obraza, da je bil videti kakor velika kepa.

„Pa me pelji torej v ‚Severni hotel‘!“

In male, tesne sani so letele med jato drugih sani, švigajočih gor in dol, preko trgov, mostov, čez razne kanale, otoke, po ulicah in pereulkah (zvezah ulic in cest) ter so prifrčale na širni, živi ‚Njevski prospekt‘. Kmalu so obstale na dvorišču velike hiše.

Jack je zlezal s sani, plačal izvoščika, ki je urno oddrsal, ter se je ozrl po hotelskem vratarju. Ni ga bilo. Iz pritlične sobe, nad katero je visel lesen hodnik, ki je ob-

Narodni tabor — veličastna manifestacija za deklaracijo v Žalcu pri Celju (X dr. Korošec).

napol toliko, kolikor sem se zabaval jaz, ko sem jih pisal v tej lepi Varšavi.

Bakrovi papirji še niso šli kvišku. Nič ne dvomite: pojdejo! Morajo se dvigniti! In potem se vrnem. Morda še predno mine pomlad.

Moja volja je neupogljiva: zmagati hočem, zato zmagam. Verujte in zaupajte!

Ce pa me zadene nepričakovana nesreča, da poginem tikoma pred ciljem: nič zato! Ne pozabite, da sem storil vse to iz hvaležnosti do Vas in iz ljubezni do moje zlate Polly.“

In potem je živel še sedem dni v Varšavi, si ogledal vse spomenike, posetil vsa

Jack je za hip osupnil, potem pa se je nasmehnil. „Samo 24 ur!“ Za Rusa preznačilen odgovor. Prostor in čas sta zanj brez pomena. Nikamor se mu ne mudi, nič mu ni predaleč, Rusu, živemu kontrastu Amerikanecu, hitečemu vedno v sedmeromiljskih črevljih nervoznega napredovanja.

Že nekaj dni se je učil Jack iznova ruske slovnice. Spočetka iz dolgega časa, poslej z namenom. Naglo se je spomnil pozabljenih ruskih izrazov in vsakdanskih fraz. Saj je včasih govoril po ruski, ko je živel pol leta v Odesi ter služil za bolniškega strežnika v baraki, v kateri so ležali za kolero oboileli mornarji. Poslej pa se je

krožal hišo na treh straneh, pa se je prijavila starikava ženska in se mu globoko poklonila.

„Tu imate hotel?“ se je čudil Jack.

„Ne, meblirane sobe za tujce,“ je odvrnila starka in zarožljala z velikim šopom ključev ob svojem pasu.

„Pokažite!“

Starka ga je vedla po kamenitih, blatnih, obrabljenih stopnicah. Po kotih so ležali kupi smeti, jutranji mrak so jedva za silo razsvetljevale redke plinove luči po umazanih stenah, izza dolge vrste duric pa se je čulo sumljivo prepevanje moških glasov, vreščanje žensk, tu preklinjanje, tam krohot, ondi jok,

cela zmes najrazličnejših zvokov. Jack se je čudil vedno bolj. Deske na visečem hodniku so škripale pod njegovim korakom in tu in tam je zagledal v tleh široko špranjo. Deske so bile pregnjite, a ne prenovljene, le včasih prikrite z drugo desko.

Ko mu je starka koncem hodnika odklenila duri, je zagledal umazano, temno luknjo, v kateri so stale le ozka lesena postelja, široka, zatrgana zofa, oguljena umivalna mizica z okrušenim umivalnikom in v kotu železen obešalnik za obleko.

„V to luknjo naj grem?“ je ugovarjal Jack, in zašegetalo ga je naenkrat na različnih mestih kakor v predslutnji na krvoločne bitke s stenicami in bolhami, morda celo z ušmi, ki ga pričakujejo v tej mračni izbi. „Boljše, lepše sobe nimate?“ je še vprašal in se okrenil.

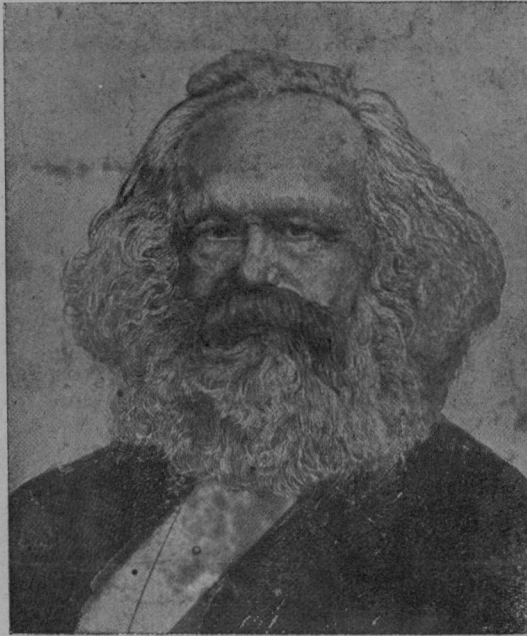
„Njet, vsjo zanjato!“ je odgovorila starka malomarno in zopet zaklepala duri.

„Pa zbogom!“ je dejal Jack in stekel po stopnicah. „Ne, prostovoljno ne bom hodil v luknje.“

Stopil je naglo skozi vežo in stal na širokem pločniku silnega Njevskaga prospekta. Cele kolone vozov, do vrha visoko naloženih s snegom in ledom, so se pomikale počasi dalje. Po pločnikih so dvorniki (hišniki), večinoma v rdečih srajcah, v črnih brezrokavnikih in z belimi predpasniki, na glavah visoke kučme in roke v debelih rokavicah, odmetali sneg in led. Ozrl se je na desno, ozrl na levo: široka cesta, prema

pa trpi tak anahronizem!“ je razmišljal Jack ter ustavil prvega delavca:

„Oprostite, prijatelj: zakaj pa v Petrogradu še nimate cestne električne železnice?“

Dne 5. maja t. l. je minulo 100 let rojstva pisatelja Karla Marxa, duševnega ustanovitelja socialno-demokratske stranke na Nemškem.

„Že mogoče!“ je odvrnil delavec, nato pa je dejal skoraj šepetaje: „Ampak zdaj nam caruje Nikolaj II. Miroljubni, ali po naše — Redkev! On se ne zna tepsti . . . bojzljiv slabič je, sanjar brez energije, ki se trese pred svojo ženo Germanko . . . in daje v svojih slabih časih kvečjemu oddaleč streljati na nas — delavce . . .“

„Pa zakaj trpite to? Ste li Rusi resnično sami Oblomovi?“

„Nismo. Počakaj! Naša ura se bliža, — takrat izginejo Redkev, konjski tramvaj in še marsikaj iz Pitera!“ je odgovoril delavec in zabliskal z očmi. „Rus zna molčati in trpeti: končno pa izbruhne. A takrat bo zijal ves svet!“

„Očen harašó! Ti si moj človek!“ se je razveselil Jack. „Ampak prosim te, povej mi zdajle samo še, kje je blizu tule kak dober, ne predrag hotel.“

„Evo, glej, naravnost todle pojdi . . . jedva trideset korakov: hotel ‚Dagmar‘!“ je dejal delavec in pokazal po pereulki na hišo. „Naš človek ga upravlja.“

„Izvoščik na kolodvoru mi je dejal, da ima hotel ‚Dagmar‘ že oddane vse sobe,“ se je znova začudil Jack.

„Izvoščik se je zlagal: pojdi tja in žal ti ne bo! Zdravstvuj!“

Delavec je salutiral in odšel dalje, — Jack pa se je takoj nato prepričal, da je izvoščik res grdo lagal.

Z najprisrčnejšo prijaznostjo so mu dali v hotelu, Dagmar svetlo in vzorno

V Kijevu, glavnem mestu ukrajinske republike, se posvetujejo zastopniki nem. in avstro-ogrske komisije z ukrajinsko vlado glede gospodarskih zvez: Pri banketu.

ko ravnilo in na obe strani nedogledna. Obrobljena z visokimi palačami, trgovinami, bankami, a po njej drči gor in dol — konjski tramvaj, nabroj kočij, sani in raznih vozil.

„Brr! Cesta, ki je nima širše in ravnejše niti Newyork niti London! Kakor nalašč položena za električno železnico, —

„Zato, ker akcionarji konjskega tramvaja tega nočejo!“ je odgovoril delavec.

„In mestna uprava to trpi?“ se je začudil Jack, delavec pa je le skomiznil z rameni in korakal dalje.

„O, Peter Veliki bi vašim reakcionarjem že posvetil! Kar lastnoročno bi jih pretepel in lastnoročno osuval . . . misliš, da ne?“

čisto sobo, priprosto, a udobno opremljeno; ko pa je vprašal za ceno, se je začudil znova, da se dobi v ruski prestolici tik Njevskaga prospekta čedno stanovanje za toli nizko najemščino.

„Tu ostanem,“ si je dejal, „mirno in tiho je v tej moji sobici, prijetno se bo živelo v njej.“

Iz Odesa: V luki sprejemajo naši vojaki vojno pošto.

Umil se je ter si dal osnažiti obleko in čevlje; nato je šel v traktir, da potolaži najprej svoj lačni želodec, ki je zahteval že prav odločno svojih pravic. Potem je šel zopet na ulico.

(Dalje prih.)

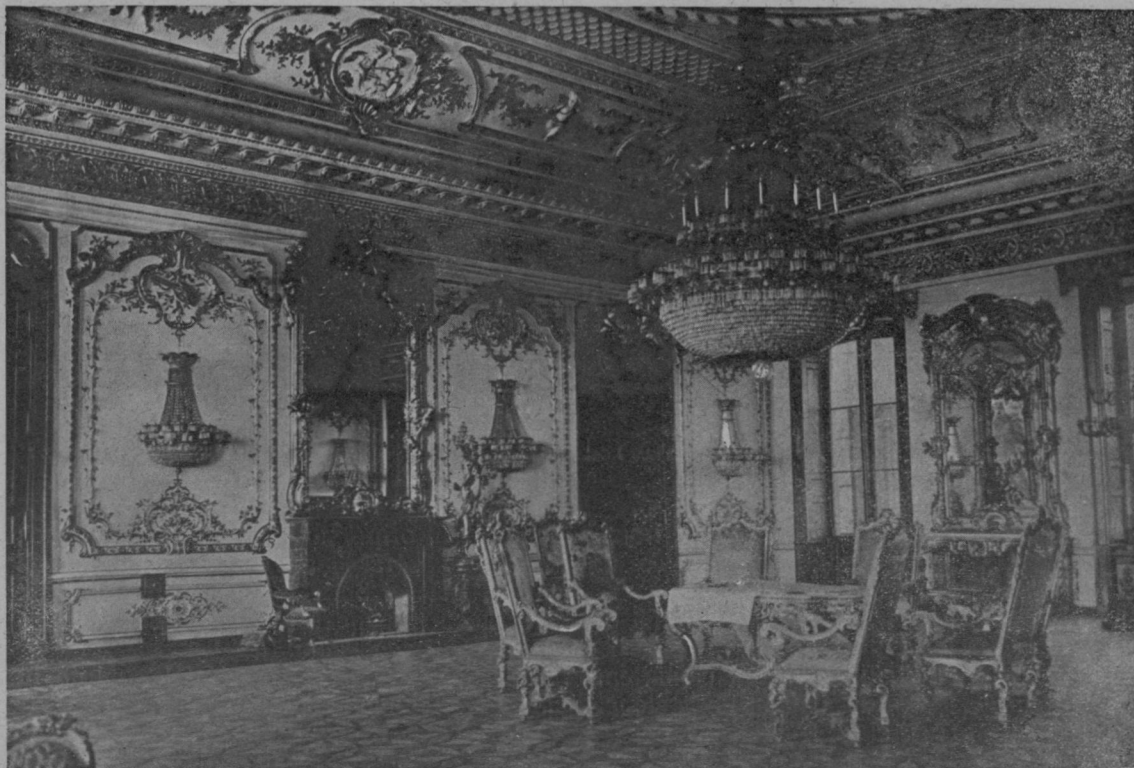
Odesa, ukrajinska luka.

(K našim slikam.)

Razmere na Ruskem in v Ukrajini zakriva tajnosten pajčolan. Sklenil se je z njima mir, toda Lenin pripravlja baję novo rusko armado, — generala Kornilov in Aleksejev sta baję gospodarja v Petrogradu, — po Ukrajini pa se vozita avstro-ogrsko in še večja nemška vojska ter se vrše ondi neprestani boji. Ruski vojaki ujetniki se ne vračajo domov. Naši vojaki ujetniki pa se vračajo; toda odkod in koliko, to je le ena tajnost med drugimi. Grof Czernin je obetal iz Ukrajine velik krušni blagoslov. Toda ker so odšli nemški polki tja prej, so morali naši hiteti za nemškimi, a šele potem, ko je dunajski župan opozoril našo vlado,

Del ukrajinske Odesa, rusko-orientalske luke, polne židov in raznih tujih trgovcev.

Sprejemnica bivšega ruskega gubernatorja v Odesi.

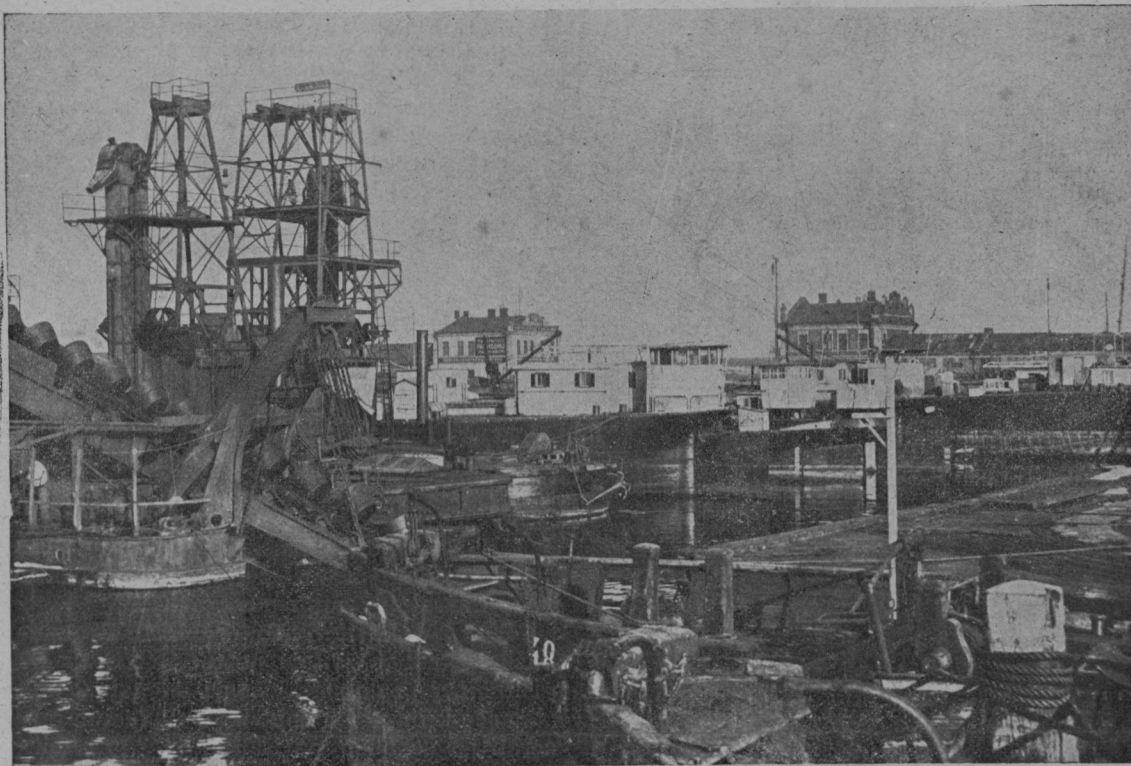
da je za nas ukrajinski kruh sicer v nevarnosti. Naša vlada je dala poročati, da gredo naši vojaki reševati ukrajinsko vlado, ki ji postajajo boljševiki opasni. A da za plačilo dobimo kruha! Te dni pa se je poročalo, da pošilja naša vlada iz Galicije cele vlake živil naši vojski v Ukrajino. Nova nerazumljiva tajnost! — Zdaj pa prihaja najnovejša vest, da si je morala ukrajinska vlada za vzdrževanje svoje, ukrajinske vojske posoditi denarja pri avstro-ogrski banki. In zaradi tega posojila Ukrajini je bilo zvišano število naših bankovcev za nove 2 $\frac{1}{2}$ milijarde. Krona vsemu pa je: nemški general pl. Eichhorn je dal ukrajinske ministre zapreti in je postavil novo vlado.

Enake nejasnosti vladajo glede nekaterih ukrajinskih mest. Odesa, veliki črnomoški pristan ukrajinski, veletrgovsko mesto, — v čegavi oblasti je danes? V mestu je vojska Avstro-Ogrske in Nemčije. A oblast je baję ukrajinska, dasi ni ondi vlade.

Pred 125 leti je stala na mestu današnje Odesa neznatna, umazana turško-tatarska vasica. Carica Katarina II. je dala ondi zgraditi luko, a car Aleksander I. je po l. 1811. zlasti poskrbel, da se je mlado mesto z gospodarskimi in trgovsko-obrtnimi napravami hitro razvilo in razmnožilo.

Vendar Odesa še danes ni rusko mesto; življenje je namreč skoraj orientalsko in poleti jako spominja na macedonsko ali celo turško mesto. Židov je ondi ogromno in vsi trgujejo, kupčujejo, krčmarijo, barantajo ali kramarijo. Glavna poteza Odesa je trgovinska: povsod hrup, beg, naglica, nervoznost. Glavni malik je „zlato tele“! Saj je Ukrajina bogata naravnih zakladov in odjemalcev ima po vsem svetu. S kopnega je Odesa na videz pusto, vsesokoz nezanimivo mesto, polno prahu ali blata, brez posebnih zgradb ali lepih parkov. Toda z morja je pogled na Odeso, ki leži na visoki planoti, padajoči z okusno teraso celih 50 m navzdol k morju, naravnost krasen. Kamenito morje lepih, modernih, tudi mramornih stavb, palač, bank, cerkev, nasadov in trgov se razgrinja ob širokih cestah.

Danes šteje Odesa že nad pol milijona stanovnikov ter je bogato, po svoji trgovini za Petrogradom, Moskvom takoj tretje rusko trgovsko velemesto. Preko Odesa je zveza Rusije in vse Ukrajine k Črnemu morju, do katerega gre 70 odstotkov ruskega izvoza in po katerem prihaja 33% ruskega uvoza. Preko Odesa je najkrajša pot iz Rusije na

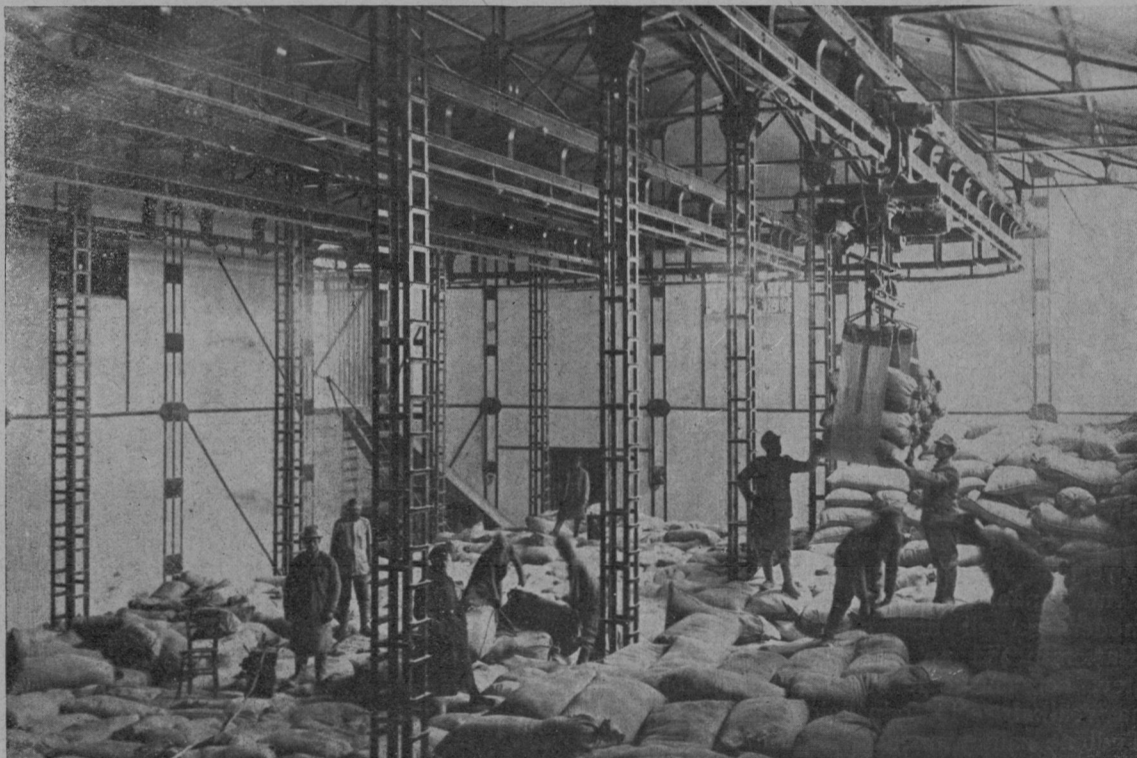

Iz Odese: Razni stroji za čiščenje luke odeške.

Kavkaz, v Perzijo in Indijo. Ukrajina je v mirni dobi pridelovala 250 milijonov meterskih stotov žita in skoro prav toliko poljskih sadov. Pet šestin ruskega sladkorja, dve tretjini ruskega tobaka je dajala Ukrajina.

Tudi danes so sladkorne zaloge v Ukrajini zelo velike ter tvorijo glavno kritje ukrajinskega papirnega denarja. Ukrajina ima mnogo gozdov z dragocenim lesom, stanje goveje živine se je cenilo na 30 milijonov, ruskega premoga je dajala Ukrajina sama skoraj 70% in celih 18% vseh svetovnih manganskih rud. Pred vojno je izdelovala Ukrajina 1,7 milijonov ton sirovega železa, 1,3 milijonov ton jekla in 1 milijon ton soli! To so ogromne številke, ki dokazujejo, da je Ukrajina resnično blagoslovljena slovanska zemlja. Tudi njeni prebivalci, Malorusi, so pridni, marljivi, čistost in red ljubeči ljudje: torej popolno nasprotje severno živečih Velikorusov.

Zato pač lahko razumemo, da stavita Nemčija in Avstro-Ogrska svoje upanje na krušno, premogovo in železno pomoč Ukrajine. Razumemo pač tudi, zakaj se je Nemcem tja tako zelo mudilo.

Iz Rumunije: Velik rumunski mlin, najmoderneje urejen, poln moke — v oblasti naše vojske.

Rumunska dekleta in žene pri kuhanju sadne mezge (marmelade) v Rumuniji, kjer je ogromno sadja.

Kakšnih šol nam je treba.

Piše koroški rodoljub.

(Konec.)

Očrtano tuje-jezikovno gradivo gotovo ni prepičlo. Nadarjenejši dijaki bi se tudi mogli učiti dva tuja jezika hkratu. Poleg navedenih štirih modernih jezikov bi se makedar uvedli še kak drugi romanski, severoslovanski ali kak orientalski jezik kot namerček ali pa tudi kot nadomestek že navedenih jezikov. Efekt tega učenja bi bil jezikovno raznovrstno izobražen naraščaj slovenske oziroma jugoslovanske inteligence.

Ni dvoma, da bi nam taka mnogostranska jezikovna izobrazba veliko koristila tako duševno kakor gmotno. Vsak bi si izbral tisti jezik, do katerega goji posebno ljubezen, ali s katerim namerava v poznejših letih poskusiti svojo srečo. Dijaki bi se rajši in marljiveje učili tujščine, in dober uspeh bi ne mogel izostati.

Morda pogrša kdo, da premalo poudarjam učenje nemščine? No, čislam nemščino kakor vsak drugi moderen jezik, toda iz teh razlogov ji ne dajem posebne prednosti: prvič je nemščina tisti moderni jezik, ki se najmanj prilaga dobremu slo-

venskemu slogu ter ga kvari in pači; drugič je v obče in osobito moderna nemška pripovedna, da, celo znanstvena literatura nacionalno jako pristranska, samoljubna in na vsezadnje za drugorodce večkrat žaljiva. Tretjič znanstveno slovstvo nahajamo v isti meri in isti kakovosti kot nemško pri Francozih, Angležih in še več drugih narodih. Pripominjam, da imajo Nemci v filozofiji le malo originalnih mislecev, kar je dobrega v njej, je staro blago, kar je novega, je pa skoraj brez izjeme le efemernega pomena. (Hegel, Schopenhauer, Nietzsche, H. Gompe, Max Scheler!) Kaj naj rečem šele o nemških zgodovinarjih in nekaterih pravoslovcih? Komu še niso v slabem smislu znana imena Treitschke, Bernhardi, Momsen, pl. Winterstetten, J. Plenge, Naumann? Opozorjam na novejšo modroslovno delo dr. J. Ottona Brauna: »Grundriss einer Philosophie des Schaffens als Naturphilosophie. (Einführung in die Philosophie als Weltanschauungslehre)«. Drzne trditve, gole subjektivnosti! Pa tukaj ni prostora, se pečati z Braunovo filozofijo, z njegovimi v misticizmu ogrnjnimi hipotezami.

Dovolj, nemščina je za nas jezik militarizma, jezik vojne, pozivov, persekucij, dajatvenih naročil, jezik nešteti izkaznic in kart, jezik birokratizma, tujega gospodstva in drugih dobrot! To vse bomo potrebovali tudi še po vojni, ka-li??

Seve, ne moremo tajiti, da bi Nemci v svoji ogromni literaturi ne imeli dokaj krasnih in splošno koristnih proizvodov. Toda skrbimo,

Jugoslavija.

Kočevarji proti Jugoslaviji. 21 nemških občin kočevskega okraja se je izjavilo proti jugoslovanski majniški deklaraciji. Kočevarji bi menda radi imeli kar svojo državo, saj vojvodo že itak imajo. Če pa ne marajo pripadati jugoslovanski državi, slobodno jim: pa naj grejo domov, odkoder so prišli!

so na to veliko narodno slavlje Slovenci in potom »Splošnega slovenskega ženskega društva« Slovenke še posebej. Zato vabimo tem potom Slovenke širom slovenske domovine, naj se udeležijo te prelepe slovanske narodne slavnosti. Imena udeleženk je prigrasiti čim prej na naslov uredništva »Sl. Naroda«.

Novice.

Osmo vojno posojilo se razpiše v Avstriji koncem tekočega meseca.

Železniška policija. Listi poročajo, da se v Avstriji ustanovi posebna železniška policija. Pa menda ne zato, da bi stikala za živili, ki bi jih kdo nakupil zase na deželi, da v mestu ne umre gladu?

Czernin — Dunajski častni meščan. Dunajski mestni občinski svet je podelil bivšemu avstrijskemu zunanjemu ministru grofu Czerninu častno meščanstvo.

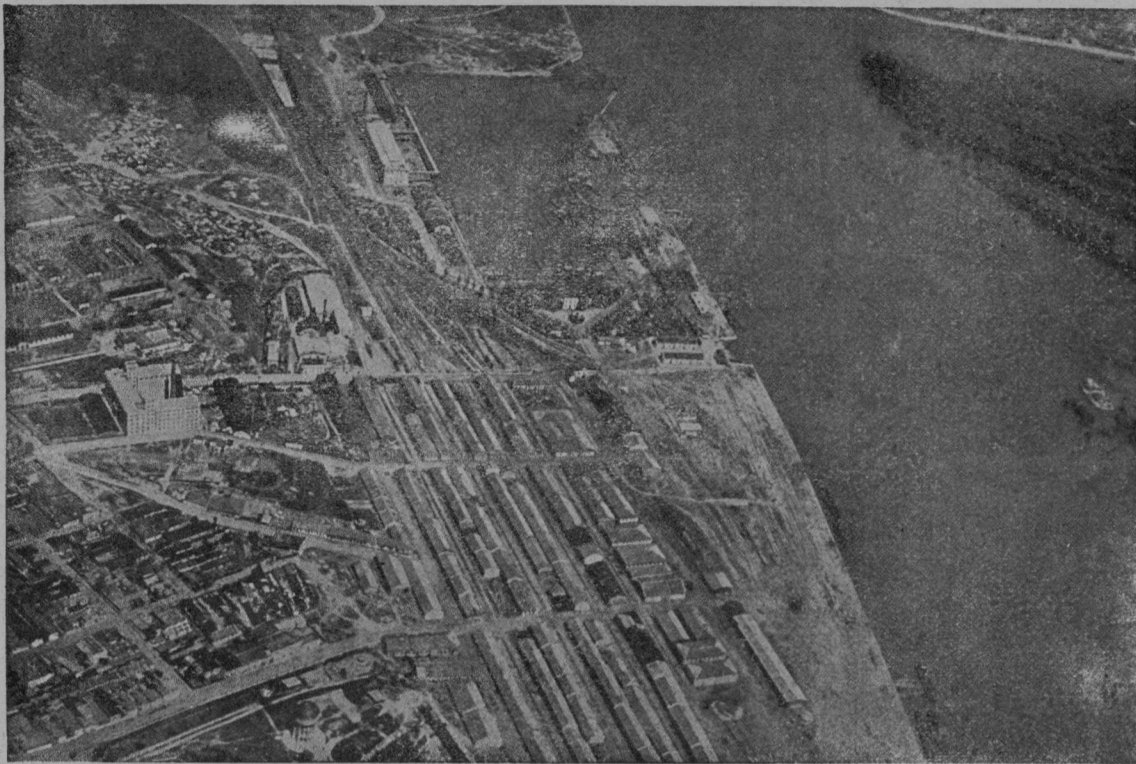
Novi davki. S tem, da je država podražila tobak in zvišala poštno in železniško pristojbino, je dobila državna blagajna eno milijardo kron novih dohodkov. V rednih razmerah pa se bodo povišali še za pol milijarde. Ker pa ima vojni bog nenasitno žrelo, se nam obetajo še novi davki. Jadna nam majka!

Nov sovražnik Nemčije. Guatemala, majhna republika v Srednji Ameriki, je pretrgala diplomatske stike z Nemčijo in izjavila, da prestopi na stran entente. S tem je nastalo vojno stanje med Guatemalo in Nemčijo.

Aprovizacija.

Brezmesni dnevi v Sarajevu. Zaradi pomanjkanja mesa so vpeljali v Sarajevu tri brezmesne dni na teden.

Kako kupujejo Prusi v Ukrajini. Neka oseba, ki se je vrnila iz Odese na Dunaj, pripoveduje: Nemci postopajo v Ukrajini vse

Iz Rumunije: Pogled na luko Braja, kjer so ogromna skladišča žita, a, žalibog, prazna.

da dobimo tudi mi dovolj takih proizvodov, kolikor jih še pogrešamo!

Nazaj k jugoslovanskim dijakom! V jezikovnem oziru bi zahteval od dijaka, dovršivšega srednjo šolo, sledeče: temeljito znanje slovenskega jezika, popolnoma pravilno pisanje slovenščine ter primerno ustno obvladanje, dobro pasivno znanje srbohrvaščine t. j. spretno razumevanje čitane in govornje srbohrvaščine, prav povoljno pasivno znanje kakega zgoraj omenjenega modernega ali drugega koristnega jezika. Klasični jeziki ne prihajajo kot jeziki v poštev, ker služijo le bolj formalni izobrazbi; na realkah celo odpadejo kot predmeti. Tudi ne zahtevam, da bi morali učenci znati srbohrvaščino govoriti, ker se bodo Srbohrvatje v toliki meri tudi učili slovenščine, za medsebojno razumevanje bo torej dosti poskrbljeno. Mislimo le na slovenske izobražence, ki govorijo k ljudstvu v knjižnem jeziku in ne v dotičnem narečju, in vendar razume ljudstvo izobražence ter obratno, celo tam, kjer nima ljudstvo nobene šolske naobrazbe! Morda utegne kdo ugovarjati, češ, na ta način ne dosežemo nikoli kakega skupnega jugoslovanskega jezika. Toda skupni jezik ima kovati življenje, medsebojno občevanje in mešanje. Šola imej le skrb za ustvaritev predpogojev, ki vse to omogočijo.

Istočasno z jezikovno izobrazbo mladine se mora skrbeti za prisvajanje pozitivnega znanja v realnih predmetih: zgodovini, zemljepisju, prirodoslovju in prirodopisju, v vseh panogah gospodarstva, kuharstvu, gospodinjstvu, vzgojeslovju, obrtniji, trgovini, zdravilstvu, pravosodju, upravstvu i. dr. Mnogokateri naštetih predmetov spada kajpada v strokovno šolo. Pretresati bo treba, katere strokovne šole se naj ustanovijo in kako se naj osnuje njih učni načrt, da bo modern ter bo odgovarjal realnim potrebam.

Manifestacijski shod za Jugoslavijo se je vršil v nedeljo, dne 5. t. m. ob 4. popoldne v hotelu »pri ogrski kroni« v Postojni. Govorili so poslanci dr. Korošec, dr. Pogačnik, dr. Ravnihar in dr. Ribač.

Prekrasna spalnica lepe rumunske kraljice Marije na gradu Cotroceni pri Bukaresti, kjer se vrše mirovna pogajanja.

Nova jugoslovanska socijalistična revija prične izhajati s 1. julijem v Plznu na Češkem. Zvala se bo »Budućnost« in bo izhajala dvakrat na mesec.

Slovenke v Prago! Dne 15. in 16. maja ob 50letnici »Narodnega divadla« praškega se vrše v Pragi velike jubilejne slavnosti, ki imajo kulturne in vsenarodne značaj. Vabljeni

bolj praktično kakor pa mi (Avstrijci). Prvič so bili tako zgodaj v Ukrajini, da boljševiki na njihovem ozemlju niso mogli uničiti skoro ničesar, potem je imel vsak provijantni oficir obilo denarja s seboj, da je mogel takoj nakupiti, kar je dobil, in sicer razmeroma poceni. Potem pa tudi niso šele študirali transportnih možnosti, ampak za četami

so prišle dolge kolone avtomobilov, na katere so Prusi naložili žito in ga odpeljali do prve železnice.

Razne vesti.

Konj z rogovi. Znanstveni časopisi poročajo, da so dognali pri nekem dveletnem konju na čelu dva po 3 cm dolga, simetrična izrastka. Koža se je dala nad rožički premikati. Dr. Ohles. ki je konja in njegove rožičke preiskoval, trdi, da je v tem slučaju narava posegla nazaj v zgodovino konjskega rodu. Prvotni kopitarji so namreč imeli rogove. Vrsta kopitarjev, ki se je imenovala Dinoceras in je že zdavnaj izumrla, je imela baje kar po tri pare rogov.

Papirnat denar. Prof. C. Horaček piše o vprašanju in pomnoženju papirnatega denarja tako-le: v Avstro-Ogrski banki je bilo v decembru 1917 bankovcev za 17.740 K, (koncem junija 1914 pa 212 milijonov). V istem času (v oklepaju prinašamo številke iz junija 1914) je bilo v prometu v državni nemški banki 2910.691 milijonov mark (2909 milijonov mk.), v angleški banki 44 milijonov liber (30 milij. liber), v francoski banki 22.821 milijonov frankov (6912 milij. frankov), v italijanski banki 6650 milijonov lir (1730 milijonov lir) in v ruski državni banki 18.917 milijonov rubljev (1630 milij. rubljev). Največ papirnatega denarja sta izdali torej Rusija in Avstro-Ogrska. V obeh teh državah je pa tudi lakota največja. Železne zaklad, prištevaje k njemu še zlate devizine terjatve v zlatu, je pa bil v primeru z bankovci, v decembru 1917 (v oklepajih so številke za konec junija 1914) pri avstro-ogrski banki 6 odstotkov (59.6 odstotkov), pri državni nemški banki 22.5 odstotkov (43 odstotkov), pri francoski banki 14.5 odstotkov (59.3 odstotkov), pri italijanski banki 11.9 odstotkov (63.8 odstotkov), pri državni banki Rusije pa 6.7 (98.2 odstotkov).

Izredna prisotnost duha. Znameniti angleški igralec Kean je bil zelo duhovit človek.

Nekoč, ko se je v garderobi ravno maskiral za igro, v kateri je imel nastopiti, potrka nekdo na vrata. Kean je bil slabe volje, pa sikne skozi zobe: »Prosto!« V sobo stopi njegov dobri znanec, gospod N., ki ga pozdravi in nagovori:

»Mislim, da niste pozabili, da sem Vas za jutri povabil na obed?«

»O, kako bi pozabil,« — odgovori Kean ljubeznivo, ne da bi se okrenil. »Pridem točno opoldne.«

Nato je Kean slišal, kako so se zaprla vrata garderobe in misleč, da je gospod N. odšel, naroči slugi, ki mu je pomagal pri maskiranju:

»Glej, da si jutri ob devetih zjutraj pri meni. Pisal bom nadležnemu dolgočasnežu, da ne morem k njemu na obed.«

Nenadoma pa začuti roko na svoji rami. Gospod N., ki je bil še tu, mu reče ironično:

»Obed bo še-le ob eni!«

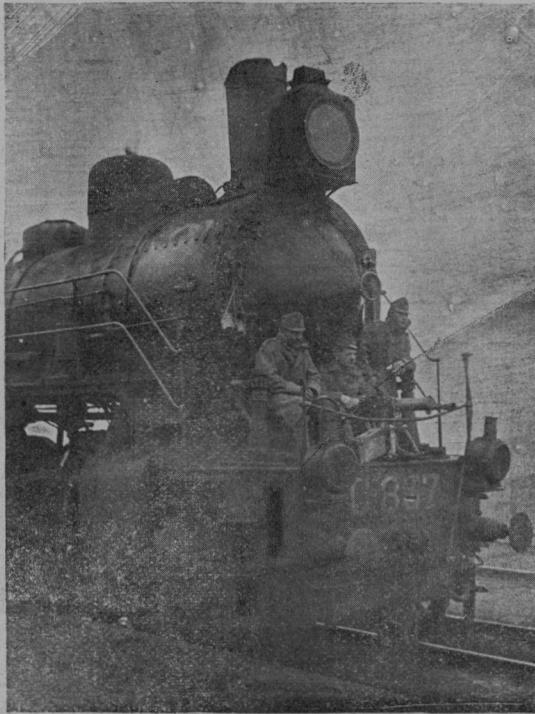
Na igralčevem obrazu se ni spremenila ni ena poteza in mirno konča svoj nesrečni stavek takole:

»... Ker bom obedoval pri gospodu N.«

Za kratek čas.

Znanca. Gospod Dragan gre s svojo mlado gospo po Prešernovi ulici. Ogledujeta si izložbe in ljudi. Naenkrat pozdravi gospod Dragan zelo ljubeznivo nekega gospoda, ki je tudi s prijaznim smehljajem privzdignil svoj plišast klobuk.

»Kdo je to?« pravi gospa Julija, ko sta šla nekoliko dalje.

Kako prodirajo naši vlaki v Ukrajino, polno boljše-
viških tolpe: Na stroju vojaki s strojno puško.

»Kako se piše, ne vem,« odgovori soprog ter si zapali cigareto.

»Kaj pa je?« poizveduje gospa dalje.

»Nimam pojma!« odgovori gospod Dragan in puši dalje.

»Ali«, reče gospa Julija nestrpno, »ti ga moraš vendar dobro poznati. saj si ga pozdravil tako prijazno!«

»Ne«, razlaga Dragan in močno potegne dim iz cigarete, »poznam ga toliko kakor nič, ne vem ne njegovega imena, ne njegovega poklica, ne njegovega stanovanja. Videl sem ga samo enkrat — v sami srajci!«

Gospa Julija reče: »Prosim, pusti vendar take neumne šale!«

»To ni šala,« se nasmeje gospod Dragan, »bila sva skupaj na zadnjem naboru!«

Šaljivi zgodovinski dogodki. Fridriku Velikemu se je pritožila nekoč neka dama, da njen mož grdo ravna z njo.

»To me nič ne briga,« jej je odgovoril cesar.

»Ampak on tudi o Vas grdo govori,« je nadaljevala dama.

»To pa zopet vas nič ne briga.«

*

Znamenit pesnik, drugače priprost človek je šel nekoč po cesti z vojnim dobičkarjem, ki je bil pred kratkim povišan v plemiški stan. Pesnik se ni spomnil da bi moral iti na levi strani. Vojni dobičkar mu naravnost reče:

»Strašno me jezi, če se drzne kak bedak hoditi na moji desni strani.«

Pesnik stopi na njegovo levo stran in odgovori mirno:

»Vidite, mene pa to prav nič ne moti.«

*

Cesar Jožef II. se je čestokrat vozil v vozu kakega svojega dvorjanika, zato da ga ljudje niso spoznali. Tako je prišel nekoč v Lvov mnogo prej nego njegovo spremstvo. Najel si je v gostilni sobo in se začel briti.

Ko si je že obril pol obraza, je potrkal nekdo plaho na vrata. Vstopila je krčmarica. Cesar si je mirno namilil drugo polovico obraza ter vprašal krčmarico, kaj želi.

Krčmarica ga je prosila naj jej pove kaj o cesarju, češ da je kak cesarjev dvorjanik, pa vé zato mnogo lepega o njem.

»Kaj pa naj vam na primer pripovedujem?« je vprašal Jožef II.

»Kakšno mesto pa zavzimate pri cesarju?« je dejala krčmarica.

»Jaz ga večkrat brijem,« je pojasnil cesar.

Vsaka gospa

naj čita mojo zanimivo navodilo o modernem

negovanju prsi.

Uspešen svet pri pomanjkanju in opešanju obilnosti! — Pišite zaupno **IDI KRAUSE, Presburg, (Ogrsko) Schanzstrasse št. 2. Abt. 95. — Ne stane nič.**

Framydol je sredstvo za pomlajenje las ki rdeče, svetle in sive lase in brado za trajno temno barva. 1 steklenica s poštnino vred stane K 3.25.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2.45. Povzetje 45 vinarjev več. — Naslov za naročila:

Jan Grolsch, drogerija pri angelju v BRNU št. 645. Moravsko

Zamaške nove in stare,

kupi vsako množino,

Ljubljanska industrija probkovih zamaškov

JELAČIN & KO. LJUBLJANA

Zajamčen uspeh!

Tisoče zahvalnih pisem za vpogled na razpolago!

Bujno lepo oprsje!

dobite če rabite

med. dr. A. Rixovo prsno kremo

jamčeno neškodljivo. Za vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. — Znanja raba. Pušica za poskušnjo K 5.—, velika pušica, ki zadostuje za uspeh K 10.—. Kosm. Dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lakerergasse 6/O. Razpošilja se strogo diskretno. Zaloga v Ljubljani: Parfumerija A. Kane in drogerija „Adrija“; v Mariboru: Schutzengel Apoth.; Apoth., Mariabühl und Parf. Wolfram.

Restavracija „pri Maliču“

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 7

pod Jadransko banko.

Točijo se priznано **DOBRA VINA.**

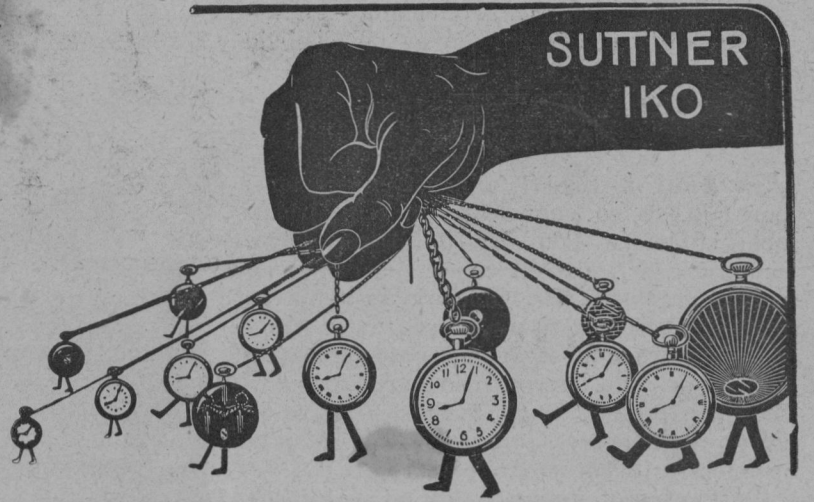
Za zborovanja, seje, shode na razpolago velika separatna soba.

Za mnogobrojen obisk se slav. občinstvu priporoča velespoštovanjem **STANKO JESENKO.**

*** ** **

Dobro ,IKO' uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju. — Neugajajoče zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepotičja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,
katerega zahtevajte zastoj in poštnine prosto

Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Kovinate ure po K 22— 26—
32— 40— 60—

Srebrne ure po K 48— 54—
60— 70— 90— 100—

Kovinate verižice po K 2— 3—
4— 6— 10—

Ušnjate verižice po K 1.60 2.80
4.80

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner ^{samo} v Ljubljani števil. 5

Nobene podružnice. Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur. Nobene podružnice.

Selenburgova ulica 1
(nekdanja trgovina Tlačni)

Specijalna trgovina bluz

Antonija Sitar

Priporoča se
:: umetna knjigoveznica ::
IVAN JAKOPIČ
LJUBLJANA.

Kislo vodo, vino
:: in sadjevec ::
razpošilja
A. Oset, p. Guštanj, Koroško.
Kupim vse vrste zamaške,
steklenice in sode.

Mazilo za lase
varstvena znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški v Kolodvorski ulici št. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Lončki po 5 in 6 K. Pošilja se tudi po pošti če se denar naprej pošlje. Izborno sredstvo za rast las. — Za gotovost se jamči. — Zadostuje steklenica. — Spričevala na razpolago.

Josip Jug,
pleskarski in slikarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16
se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim, da delam samo s pristnim firnežem. ::
Solidna in točna postrežba.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Rezervni fond okroglo 2,000.000 kron.

STRITARJEVA ULICA ST. 2.

Delniška glavnica 10,000.000 kron. ::

Podružnice v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

Sprejema vloge na vložne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

4% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.